

Sygn. akt VI ACa 32/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Urszula Wiercińska

Sędziowie: SA Aleksandra Kempczyńska

SO (del.) Ewa Harasimiuk (spr)

Protokolant: sekretarz sądowy Paulina Czajka

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i (...) spółka komandytowa w W.

przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., L. R., A. T. (1), A. S., P. L. (1), R. T., M. M. (1), M. M. (2), spółce (...) spółka jawna w S., (...) Spółka Jawna adw. G. W., adw. D. S., adw. M. S., r.pr. J. S., r.pr. P. L. (2), adw. (...) spółka jawna w S.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 listopada 2013 r.

sygn. akt III C 438/09

I. oddała obie apelacje;

II. nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego, nieuiszczone koszty sądowe przejmując na rachunek Skarbu Państwa.

VI ACa 32/16

UZASADNIENIE

Pozwem z 16 kwietnia 2009 r. spółki: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i (...) spółka komandytowa w W. domagały się zasądzenia solidarnie od pozwanych (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., L. R., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., A. T. (1), A. S., P. L. (1), R. T., M. M. (1), M. M. (3), spółki (...)spółka jawna w S., (...) Spółka Jawna adw. G. W., adw. D. S., adw. M. S., r.pr. J. S., r.pr. P. L. (2), adw. (...) spółka jawna w S. odszkodowań: pierwsza z nich w kwocie: 22.315 000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wyroku do dnia zapłaty, natomiast druga w kwocie 148.333,33 zł.

W toku postępowania powodowie rozszerzyli powództwo domagając się zasądzenia na swoją rzecz zadośćuczynienia w kwotach po 25.000 000 złotych, ostatecznie wskazując je na kwotę po jednym miliardzie złotych na rzecz każdego z

powodów, przy czym na terminie rozprawy reprezentujący powodowe Spółki (...) wypowiedział się, że 1.000.000.000 odszkodowania to minimum (k. 1588 -1592, 1880 i n. e-protokół z 12.11.2013 r. 00:32:37).

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa o odszkodowanie w całości, odnośnie zadośćuczynienia pozwani A. S., R. T., (...) Sp. z o.o. w W. nie zajęli stanowiska, pozostali pozwani wnieśli o oddalenie powództwa.

Postanowieniem z 3 listopada 2009 r. Sąd oddalił wniosek pozwanych o przekazanie sprawy według właściwości do Sądu Okręgowego w S.(postanowienie – k. 427 akt). Postanowieniem z 25 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek powodów o dopozwanie Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.. Bank zawiadomiony o postępowaniu nie przystąpił do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego. Oddalono też wniosek pozwanych o odrzucenie pozwu, za niezasadne uznając zarzuty powagi rzeczy osądzonej i zawisłości sprawy, podniesione z powołaniem się na sprawę I C 429/08 wyrok Sądu Okręgowego w S. (Spółka (...) p-ko Syndykowi Masy Upadłości (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. o zapłatę kar umownych) oraz sprawę I C 485/08 Sądu Okręgowego w S.o ustalenie nieważności umowy sprzedaży przedsiębiorstwa spółki (...) Sp. z o.o. w upadłości.

Wyrokiem z 25 listopada 2013 r., zaocznym w stosunku do pozwanych A. S., R. T., P. L. (1), (...) Sp. z o.o. w W. w zakresie żądania zadośćuczynienia, Sąd Okręgowy oddalił powództwo (pkt I.), zasądził solidarnie od powodów (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i (...) spółki komandytowej z siedzibą w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 7 217 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II.), zasądził solidarnie od powodów (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i (...) spółki komandytowej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz L. R., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 7 234 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt III.), zasądził solidarnie od powodów (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i (...) spółki komandytowej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz M. M. (1), (...) spółki jawnej z siedzibą w S., kwotę 7 254 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV.) i nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa (pkt V.). (k. 1923 – 1924 wyrok, (...) postanowienie w przedmiocie sprostowania, k. 1973 – 2001 uzasadnienie).

Orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Przedmiotem działalności (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. była m.in. sprzedaż hurtowa i detaliczna pojazdów samochodowych, konserwacja i naprawa pojazdów, pomoc drogowa, sprzedaż części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, sprzedaż paliw. Rozpoczęła ona działalność gospodarczą w lipcu 2005 r. Prezesem Zarządu tej Spółki był W. L., a współnikami P. T., A. T. (2), a następnie D. L.. W styczniu 2006 r. w/w Spółka próbowało nawiązać współpracę z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, nie uzyskała jednak zgody na autoryzowaną działalność. Ze spółką (...) współpracowała przez kilka miesięcy, dokonując zakupu części samochodowych do samochodów dostawczych i osobowych, spółka (...) Sp. z o.o. Spółka ta prowadzi działalność handlową samochodami R., jak również zajmuje się sprzedażą części do samochodów tej marki. Prowadzi też serwis samochodowy. (...) Sp. z o.o. była również subdilerem spółki (...) Sp. z o.o. i zajmowała się sprzedażą samochodów marki R.. (...) Sp. z o.o. w dacie 15 marca 2006 r. zawarła z (...) Sp. z o.o. w S. umowę dzierżawy maszyn, urządzeń, wyposażenia, narzędzi. Wcześniej zawarto umowę dzierżawy nieruchomości położonej przy ulicy (...) w S.. Obie umowy - na trzydzieści lat. Od 22 lipca 2006 r. do 21 stycznia 2008 r. (...) Sp. z o.o. prowadziła działalność na w/w nieruchomości. Postanowieniem z 26 stycznia 2007 r. zostało ogłoszona upadłość (...) Sp. z o.o. w S. obejmująca likwidację majątku dłużnika. Syndykiem masy upadłości został wyznaczony M. M. (1). Postanowieniem z 24 maja 2007 r. zarządzono wypowiedzenie umowy dzierżawy nieruchomości zabudowanej, znajdującej się przy ulicy (...) w S.. Umowa została wypowiedziana przez Syndyka Masy Upadłości spółki (...). W dniu 31 maja 2007 r. Syndyk wypowiedział również umowę dzierżawy urządzeń. Wobec wypowiedzenia ww. umów dzierżawy (...) Sp. z o.o. w S. zgłosiła wierzytelność w postępowaniu upadłościowym (...) Sp. z o.o. w kwocie 4 000 000 zł. z tytułu kar umownych. Syndyk odmówił wpisania jej na listę wierzytelności. Postanowieniem z 16 listopada 2007 r. Sąd Rejonowy w S.zezwolił syndykowi M. M. (1) na sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego (...) Sp. z o.o. w S. z wolnej ręki za kwotę nie niższą niż 6 650 000 zł., z zastrzeżeniem, iż ze sprzedaży przedsiębiorstwa wyłączone są środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym oraz w kasie, a nadto dokumentacja księgowa upadłego. Syndyk Masy Upadłości dokonał ogłoszeń o

przetargu przedsiębiorstwa. W dniu 30 listopada 2007 r. L. R. złożył ofertę zakupu przedsiębiorstwa za cenę 6 660 000 zł. W dniu 20 grudnia 2007 r. oferent otrzymał pismo od Syndyka Masy Upadłości informujące o wyborze jego oferty. Umowę sprzedaży zawarto 21 stycznia 2008 r. w Kancelarii Notarialnej M. M. (2) w S., przed asesorem notarialnym K. M.. Spółka (...) odmówiła wydania nieruchomości, na której prowadziła działalność. Syndyk Masy Upadłości i L. R. wszczęli postępowanie o wydanie nieruchomości położonej przy ulicy (...), w S.. Ugoda pozasądową z 21 stycznia 2008 r., zawartą pomiędzy L. R. a (...) Sp. z o.o. celem wyeliminowania roszczeń pomiędzy ww. podmiotami Spółka zobowiązała się do wydania nieruchomości położonej przy ulicy (...) w S., zaś L. R. oświadczył, że wspólnie z Syndykiem Masy Upadłości wycofa pozew złożony w Sądzie Okręgowym w S. w sprawie toczącej się pod sygnaturą akt VIII GC 235/07 o wydanie nieruchomości przez (...) Sp. z o.o.

Sąd Okręgowy ustalił także, iż w dniu 29 września 2006 r. Spółka (...) w S. zgłosiła zawiadomienie o popełnieniu czynu zabronionego poprzez przywłaszczenie przez (...) Sp. z o.o. w S., w nieustalonym czasie, w okresie od 22 września do 6 października 2006 r. urządzenia diagnostycznego C. o wartości 15 000 zł. oraz spawarki na szkodę Spółki (...). Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2007 r. Prokuratura Rejonowa w S. umorzyła dochodzenie w tej sprawie wobec niemożliwości przypisania zamiaru przywłaszczenia przedstawicielom Spółki (...), a tym samym – wobec braku znamion czynu zabronionego.

Począwszy od 2006 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zaczęła przynosić straty i przestała zaspokajać zobowiązania wierzycieli, w tym z tytułu umów o pracę. Zapadły wyroki, oraz nakaz zapłaty, którymi zasądzono należności pracownicze od Spółki (...). W postępowaniach tych wierzyciele byli reprezentowani przez radcę prawnego P. L. (2), współnika w (...) Spółka Jawna adw. G. W., adw. D. S., adw. M. S., r.pr. J. S., r.pr. P. L. (2), adw. M. J. s.j. w S. . Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2006 r. Sąd Rejonowy w S. zasądził od (...) Sp. z o.o. w S. kwotę 10.036,12 zł. na rzecz A. S.. Postępowanie egzekucyjne wszczęte na wniosek tego wierzyciela zostało umorzone postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. z 7 kwietnia 2008 r. wobec bezskuteczności egzekucji. Wierzycielem Spółki z tytułu wynagrodzenia za pracę była również P. T. (obecnie L.) z tytułu zawartej ze Spółką 31 sierpnia 2005 r. umowy o pracę. W chwili podpisywania umowy pełniła ona w Spółce funkcję Wiceprezesa Zarządu, jednocześnie będąc współnikiem w Spółce. W ramach stosunku pracy w/w prowadziła sprawy kadrowe i finansowe Spółki do 27 kwietnia 2007 r. W tym dniu wydano P. T. świadectwo pracy, w którym zawarto zapis, że zobowiązania z tytułu wynagrodzenia na rzecz pracownika wynoszą kwotę 24 836, 27 zł. W. L., pełniący funkcję Prezesa Zarządu odmawiał jej też wglądu w dokumenty Spółki od połowy 2006 r., gdyż zarzucał jej działalność na rzecz podmiotu konkurencyjnego: (...) Sp. z o.o. P. T., reprezentowana przez radcę prawnego, 19 lutego 2008 r. złożyła wniosek o ogłoszenia upadłości (...) Sp. z o.o. w S.. Za pośrednictwem tego samego pełnomocnika 21 maja 2008 r. wniosek o ogłoszenie upadłości w/w Spółki złożył także A. S.. Postanowieniem z 3 października 2008 r. Sąd Rejonowy w S., w sprawie XXII GU 19/08 oddalił wnioski o ogłoszenie upadłości, zasądził od (...) Sp. z o.o. w S. na rzecz P. T. (obecnie L.) i A. S. kwoty po 2.817 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania. Tym samym orzeczeniem oddalono wniosek (...) Sp. z o.o. w S. o nakazanie wnioskodawcom złożenia publicznego oświadczenia, w trybie art. 34 ust. 1 prawa upadłościowego. Podstawą oddalenia wniosków o ogłoszenie upadłości był brak majątku Spółki (...), który wystarczałby na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Zażalenie dłużnika na powyższe orzeczenie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 31 grudnia 2008 r., wydanym w sprawie VIII GZ 182/08.

(...) Sp. z o.o. w S. zainicjowała 18 marca 2009 r. wobec R. T. i A. T. (1) postępowanie o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu na okres 10 lat. Postanowieniem wydanym w sprawie sygn. akt XII Gzd 14/09 19 maja 2009 r., Sąd Rejonowy (...) w S. wniosek ten oddalił w stosunku do A. T. (1). Orzeczenie o oddaleniu wniosku w stosunku do R. T. zostało wydane przez Sąd Rejonowy w dniu 3 września 2009 r., w sprawie Sygn. akt XII Gzd – 13/09. Oba orzeczenia podlegały kontroli instancyjnej – apelacje zostały oddalone.

Wyrokiem z 8 grudnia 2008 r. w sprawie I C 429/08 Sąd Okręgowy w S. oddalił powództwo (...) Sp. z o.o. w S. przeciwko Syndykowi Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości w S. z tytułu kary umownej za przedwczesne rozwiązanie umowy dzierżawy, jak również za straty moralne poniesione przez zarząd, dla wszystkich pracowników,

którzy musieli zmienić firmę i ewentualnie dostawców, innych kontrahentów powódki z tytułu bezprawnego wypowiedzenia umowy i pozbawienia władania maszynami objętymi umową z dnia 15 marca 2006 r. Wyrokiem z 21 stycznia 2010 r. w sprawie VIII Ga 249/09 oddalono apelację powódki.

Sąd Okręgowy ustalił także, iż obecnie (...) Sp. z o.o. nie prowadzi działalności gospodarczej i nie ma dochodów.

Ustaień faktycznych dokonano na podstawie dokumentów urzędowych i prywatnych, którym Sąd Okręgowy dał wiarę, bowiem te pierwsze sporządzone były w przepisanej prawem formie przez kompetentne organy, w zakresie ustawowo przyznanych im prerogatyw, zaś te drugie nie były kwestionowane przez żadną ze stron, Sąd nie miał też wątpliwości co do ich prawdziwości i autentyczności. Ustaień dokonano w szczególności na podstawie: umów dzierżawy nieruchomości i urzędzeń, w/w orzeczeń sądów w sprawach XXII GU 20/06, XXII GU 19/08, XXII GUp 5/07, Ns 1107/07, VIII GZ 182/08, XII Gzd – 14/09, XII Gzd 13/09, XII Gzd 7/09 (VIII Ga 199/10), Pupr 309/06, P 62/07, P 62/07, P 529/07, I C 429/08 SO w S., orzeczeń w sprawach: Km 662/07, 1 Ds. 3361 / 07, wypisów z aktów notarialnych, wniosków o ogłoszenie upadłości dotyczących (...) Sp. z o.o., dokumentów w postępowaniu upadłościowego spółek (...) Sp. z o.o. w S., oraz (...) Sp. z o.o. w S., ugody pozasądowej, odpisów KRS. Sąd Okręgowy dokonał ustaień faktycznych także na podstawie zeznań świadków: L. S., C. S., M. W., P. L. (2), C. C. (2), M. M. (2), M. M. (4) oraz stron: L. R., A. T. (2), Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. G. Z. i W. L., które to źródła dowodowe Sąd Okręgowy również uznał za wiarygodne w zakresie omówionym w uzasadnieniu wyroku.

Oddalono wniosek powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu motoryzacji (...) zgłoszony na okoliczność stosowania przez producentów samochodowych praktyk niedozwolonej konkurencji, uznając jego zbędność dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego prawnika. Wobec wyjaśnienia wszelkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy Sąd Okręgowy oddalił także wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka: A. B. - uznając sprawę za dostatecznie wyjaśnioną.

Wobec poczynionych ustaień faktycznych Sąd Okręgowy uznał, iż strona powodowa nie wykazała zarówno podstawy faktycznej dochodzonych roszczeń odszkodowawczych oraz podstawy solidarnej odpowiedzialności pozwanych, jak i nie udowodniła dochodzonych roszczeń co do wysokości. Powołując się na treść art. 369 k.c. wskazano, że solidarność dłużników (wierzycieli) musi wynikać z ustawy lub z czynności prawnej.

W wywodzie Sądu Okręgowego wskazano, iż strona powodowa upatrywała podstawy solidarnej odpowiedzialności pozwanych w działaniach mających na celu wywłaszczenie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Wskazywała, że pozwany A. T. (1), w sprawie o ogłoszenie upadłości jednej z powódek, zmierzał wraz z innymi pozwanymi, do takiego zastosowania prawa, by nie jego mandanci - P. T. i A. S., a osoby trzecie – tj. inni pozwani, w przypadku upadłości (...) Sp. z o.o. w S. byli beneficjentami tej upadłości. Sąd pierwszej instancji jednoznacznie wypowiedział się, iż okoliczności te nie znalazły potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym, a zatem brak było podstaw do przypisania pozwanym solidarnej odpowiedzialności stosownie do dyspozycji art. 441 § 1 k.c. Powodowe Spółki nie wykazały wspólnego działania pozwanych, w celu wywłaszczenia (...) Sp. z o.o. w S.. W ocenie Sądu Okręgowego podstawy takiej odpowiedzialności nie stanowi również 422 k.c., bowiem nie wykazano sprawstwa kierowniczego A. T. (1) i działania pozostałych pozwanych, jako pomocników. Nie znaleziono również podstaw do uznania, iż pozwani odpowiadają, jak dłużnicy solidarni, na zasadzie solidarności nieprawidłowej. Wywieziono, iż zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie przyjmuje się, że sytuacja dłużników odpowiadających in solidum podlega ocenie przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o solidarności. Ze zobowiązaniem in solidum mamy do czynienia wówczas, gdy kilka osób na podstawie odrębnych stosunków prawnych jest zobowiązanych do spełnienia w całości tego samego świadczenia wobec jednego podmiotu - lecz nie ma podstaw do przyjęcia solidarnej odpowiedzialności dłużników, brak jest bowiem przepisu, stanowiącego źródło solidarności. W ocenie Sądu Okręgowego, działania pozwanych miały na celu wykonanie określonych praw i obowiązków, ewentualnie służyły realizacji praw podmiotowych, i nieukierunkowane były na wyrządzenie szkody, więc nie sposób jest uznać, że istnieją jakiegokolwiek podstawy do przypisania pozwanym odpowiedzialności solidarnej. Już z tego względu powództwo podlegało oddaleniu, jako niewłaściwie sprecyzowane. W uzasadnieniu tego stanowiska podkreślono,

że sąd stosownie do brzmienia art. 321 § 1 k.p.c. jest związany treścią żądania pozwu i nie może orzekać co do żądania nieobjętego pozwem. Za niedopuszczalne uznano doprecyzowanie przez Sąd żądania pozwu i określenie, w jakiej części sformułowanych przez powodów roszczeń winni ponosić odpowiedzialność poszczególni pozwani, zwłaszcza w sytuacji gdy powodowie nie wskazali również w jakiej części, w stosunku do określonych pozwanych kwoty dochodzone pozwem winny zostać zasądzone na rzecz poszczególnych powodów. Dodatkowo, podkreślono, że w świetle przedstawionych przez stronę powodową okoliczności, nie sposób jest uznać, że wykazała ona podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej któregośkolwiek z pozwanych, jak również przynajmniej uprawdopodobniła podstawy dochodzonych roszczeń. Sąd Okręgowy podkreślił również, że strona powodowa nie przytoczyła jakichkolwiek okoliczności faktycznych, które mogłyby stanowić podstawę odpowiedzialności pozwanych wobec (...) Sp. k. w W..

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy odnosił się do kolejnych możliwych do zastosowania podstaw prawnych roszczenia powodowych Spółek w oparciu o zaprezentowaną podstawę faktyczną dochodzonych roszczeń, wskazując, że powódki nie wykazały istnienia przesłanek pozwalających na przypisanie pozwanym odpowiedzialności, czy to w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535 ze zm. - zwana dalej prawo upadł. lub p.u.n.), czy też z tytułu odpowiedzialności deliktowej określonej w przepisach art. 415 k.c., art. 417 k.c. bądź art. 429 k.c., pomimo ciężącego na stronie powodowej stosownie do art. 6 k.c. obowiązku dowodzenia. Zdaniem Sądu Okręgowego materiał dowodowy zaoferowany przez powódki nie dowiódł też okoliczności faktycznych pozwalających na przypisanie pozwanym odpowiedzialności z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), czy też na podstawie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z 16 kwietnia 1993 r. (t. jedn. Dz. U. Nr 153, poz. 1503 ze zm.). Brak było również podstaw do uznania, że pozwani ponoszą odpowiedzialność w oparciu na podstawie reżimu kontaktowego.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do przypisania odpowiedzialności deliktowej pozwanym z uwagi na niewykazanie przez powódki przesłanek tejże odpowiedzialności, wymieniając jako te przesłanki: zdarzenie, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy, szkoda w znaczeniu uszczerbku w dobrach osoby poszkodowanej, powstała wbrew jej woli oraz uprawdopodobnienie istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy dwiema poprzednimi przesłankami. Powodowie prezentowali określone działania pozwanych, jako przyczynę poniesionej szkody, jednakże ani nie wykazali zakresu tej szkody, ani adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tymi działaniami a ewentualną szkodą. Wyniki postępowania dowodowego nie potwierdziły wywodów pozwu, dotyczących rzeczywistych strat i utraconych korzyści, które miały powstać w majątku powodowych Spółek. W ocenie Sądu Okręgowego uzasadnienie zakresu żądań strony powodowej abstrahuje od zakresu uszczerbku, którego doznał każdy z powodów w dobrach prawnie chronionych, a odnosi się do zakresu dochodów i możliwości uiszczenia świadczeń pieniężnych przez każdego z pozwanych. Strona powodowa rozszerzając zakres żądania pozwu, wskazywała, że kwoty dochodzone w niniejszej sprawie nie są wartością odczuwalną dla pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Dodatkowo powodowie nie tyle łączyli kwestię zapłaty odszkodowania z doznaną przez nich szkodą, a z możliwością prowadzenia działalności gospodarczej z sum, które zostaną zasądzone w toku niniejszego postępowania, tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Nie ulega wątpliwości, że przyjęta w polskim prawie cywilnym zasada pełnej kompensacji szkody, wyrażona w treści art. 361 § 2 k.c. stoi w opozycji co do ustalenia wysokości odszkodowania oraz zadośćuczynienia, w zakresie nieadekwatnym do uszczerbku, którego doznał poszkodowany. Dodatkowo przedstawione przez stronę powodową okoliczności, nie dały podstaw do uznania, że domaga się ona odszkodowania i zadośćuczynienia stosownie do art. 361 § 1 k.c. jedynie za normalne następstwa działania lub zaniechania pozwanych, z którymi wiązała obowiązek naprawienia szkody.

Sąd Okręgowy kolejno odnosił się do sytuacji poszczególnych pozwanych badając ich ewentualną odpowiedzialność deliktową w świetle art. 415 k.c. Nie dopatrył się bezprawności w działaniu pozwanych: P. T. (obecnie L.) i A. S. polegającym na złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. w S.. Stwierdzono, iż realizacja roszczeń przez pozwanych, w trybie przymusowym, jest objęta prawnymi gwarancjami, m.in. przepisami prawa upadłościowego. Bezprawności nie dopatrzono się również w działaniu A. T. (1). Gdy występował w charakterze pełnomocnika P. L. (1), czy też A. S. obowiązkiem jego było sumienne podejmowanie działań m.in. procesowych i ochrona prawna

interesów podmiotów, na rzecz których świadczył pomoc prawną stosownie do art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 10, poz. 65 ze zm). Z tożsamyh względów nie znaleziono podstaw do traktowania jako bezprawnych działań współników pozwanych Spółek, r.pr. P. L. (3) i C. C. (2), tym bardziej, że zdaniem Sądu pierwszej instancji powódki nie wykazały, że ww. osoby naruszyły poprzez swoje działanie lub zaniechania przepisy ww. ustawy, czy też innych ustaw, jak również nie wykazały, aby uchybiły one zasadom etyki zawodu radcy prawnego. W świetle powyższych okoliczności Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do przypisania odpowiedzialności pozwanemu A. T. (1), w świetle treści przepisu art. 415 k.c, jak również pozwanym Kancelariom, działającym w formie Spółek Jawnych, w świetle treści przepisu art. 416 k.c. Przy ocenie ewentualnej odpowiedzialności deliktowej A. T. (1) odwołano się także do prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego (...) w S. w sprawie o sygn. akt VI K 75/09, którym W. L. został prawomocnie skazany za popełnienie na szkodę A. T. (1) przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. oraz wyroku Sądu Okręgowego w S.z dnia 20 kwietnia 2010 r. wydanego w sprawie IV K 861/09, odwołując się do treści art. 11 k.p.c. i związania Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę ustaleniami co do winy przedstawiciela powodowych Spółek. Na ocenę twierdzeń powodowych Spółek wpłynęły także orzeczenia, którymi oddalono wnioski o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu na okres 10 lat wobec A. T. (1), oraz wobec R. T.. Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do przypisania odpowiedzialności deliktowej pozwanej Spółce (...), skupiono się na czynnościach podejmowanych przez w/w Spółkę o postępowaniu karnym dotyczącym urządzenia diagnostycznego C..

Przy ocenie w kontekście odpowiedzialności deliktowej działań pozwanego Syndyka Masy Upadłości M. M. (1) uznano je w przeważającym zakresie za zgodne z przepisami ustawy prawo upadłościowe i znajdujące oparcie w prawomocnych orzeczeniach Sądu oraz wykluczono jego odpowiedzialność na podstawie art. 417 k.c.

Sąd Okręgowy uznał także, iż podstawą odpowiedzialności pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być odmowa nawiązania współpracy. Obowiązująca w polskim prawie cywilnym zasada autonomii podmiotów i zasada swobody umów - art. 353¹ k.c., wyraża się również w możliwości wyboru kontrahenta. Korzystanie z ww. uprawnień przez daną osobę prawną, nie może jednocześnie być podstawą do uznania, że stanowi ono delikt w rozumieniu art. 416 k.c.

Również za nieuzasadnione uznano roszczenia powodów o zapłatę odszkodowania przez pozwaną M. M. (2). Wywiedzenie jej odpowiedzialności z faktu sporządzenia w prowadzonej przez nią Kancelarii Notarialnej umowy sprzedaży przedsiębiorstwa (...), przez asesora notarialnego uznano za chybione. Sąd Okręgowy wskazał, że w świetle przepisów ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r., Nr 189, poz. 1158 ze zm.) w wersji obowiązującej w dacie zawierania umowy sprzedaży przedsiębiorstwa (...), asesor notarialny, jako zastępca notariusza, był uprawniony do sporządzania aktów notarialnych zgodnie z art. 1 § 2 i art. 92 § 1 pkt 3 ustawy pr. o notariacie. Asesor notarialny, działający jako zastępca notariusza ponosi odpowiedzialność za dokonane przez siebie czynności notarialne na zasadzie art. 415 k.c. Zatem zastępcę notariusza należy traktować jako osobę, która zawodowo trudni się dokonywaniem takich czynności, a tym samym brak było podstaw do przypisania pozwanej M. M. (2) odpowiedzialności na zasadzie przepisu art. 429 k.c. Sąd Okręgowy nie dopatrzył się, aby zastępca notariusza sporządzając akt notarialny sprzedaży przedsiębiorstwa, nie dopełnił wymogów szczególnej staranności, powinności czuwania nad należytyh zabezpieczeniem praw i słuszyh interesów określonyh podmiotów, tj. naruszenia art. 80 pr. o notariacie, a dokonana czynność prawna była w ocenie Sądu Okręgowego zgodna z prawem. Z tego względu nie znaleziono podstaw, aby pozwanej przypisać odpowiedzialność za działania własne, noszące znamiona winy, ale również za działania osoby trzeciej, na zasadzie przepisu art. 429 k.c., który stanowi, że ten kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności. Podkreślono jednocześnie, iż w działaniu pozwanej nie dopatrzono się bezprawności, bowiem podmiotem obowiązanyh do uwzględnienia prawa pierwokupu przy sprzedaży przedsiębiorstwa w toku toczącego się postępowania upadłościowego jest przede wszystkim syndyk i Sąd. Z tego też względu nie sposób postawić

notariuszowi zarzutu, że przy dokonywaniu czynności doszło do naruszenia przez notariusza prawa do pierwokupu prawa upadłościowego o wartości 10 000 000 zł, czyli 50% wartości, jaką mogłoby zdyskontować (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S., gdyby prawo pierwokupu było respektowane.

Sąd Okręgowy nie dopatrywał się też bezprawności w działaniu pozwanego L. R., który w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (...) w K. nabył przedsiębiorstwo (...), Sp. z o.o. w upadłości w toku postępowania upadłościowego. Działaniem bezprawnym nie jest również współpraca z innymi podmiotami gospodarczymi, prowadzona na zasadach zgodnych z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji. Strona powodowa nie wykazała, aby pozwani (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, czy też (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prowadziły działalność gospodarczą, czy też podejmowały współpracę na zasadach sprzecznych z przepisami prawa, co wyklucza możliwość przypisania tym podmiotom odpowiedzialności na zasadzie przepisu art. 416 k.c.

Sąd Okręgowy nie dopatrywał się bezprawności w postępowaniu R. T.. Strona powodowa upatrywała bezprawności w zaniechaniu tego pozwanego, w złożeniu zażalenia na postanowienie o ogłoszeniu upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. Nie sposób w tym miejscu nie wskazać, że zasadne są zarzuty pozwanego w tym zakresie, w tym co do możliwości (swobody) wnoszenia środków odwoławczych. Zasadność tego zarzutu nie została przez stronę powodową wykazana środkami dowodowymi. Uznano, iż brak jest dowodów, z których by wynikało, że nie istniały podstawy do ogłoszenia upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Gdyby zarzuty (...) Sp. z o.o. były zasadne to wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu na okres 10 lat wobec R. T. złożony w Sądzie Rejonowym w S. nie zostałby oddalony. Orzeczenie Sądu Rejonowego (...) w S. z 3 września 2009 r. w tym przedmiocie podlegało kontroli instancyjnej i apelację oddalono.

Kolejnym krokiem Sądu Okręgowego była ocena działań i zaniechań pozwanych w kontekście przepisów prawa upadłościowego. Ustalono, iż powodowe Spółki nie wykazały, a pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością stanowczo zaprzeczyła, aby namawiała i nakłaniała do składania wniosku o upadłość w złej wierze potencjalną konkurencję. Nie znaleziono podstaw do przypisania w/w Spółce odpowiedzialności na zasadzie winy, zgodnie z przepisem art. 416 k.c. ani na podstawie art. 34 ust. 2 prawa upadłościowego. Aby ten ostatni przepis miał zastosowanie koniecznym byłoby oddalenie wniosku wierzyciela o ogłoszenie upadłości złożonego w złej wierze. Wówczas dłużnikowi, a także osobie trzeciej przysługiwałoby przeciwko wierzycielowi roszczenie o naprawienie szkody. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością takiego wniosku nie złożyła, zaś A. T. (1), działającemu w imieniu i na rzecz P. T. (obecnie L.) oraz A. S., a także samym wierzycielom złej wiary nie udało się powódkom wykazać, Sąd Rejonowy oddalając wniosek złożony w trybie art. 34 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe, wskazał, że żaden z wierzycieli nie złożył wniosku o upadłość powodowej Spółki w złej wierze. A. S. i P. T. (obecnie L.) nie byli jedynymi wierzycielami Spółki, ich liczba sięgała 168, a wysokość zobowiązań opiewała na kwotę 2 260 296, 68 zł., przy braku składników majątku, pozwalających na zaspokojenie wierzytelności. Dodatkowo powód nie wykazał, aby powstała w jego majątku szkoda pozostająca w związku przyczynowym ze złożonym wnioskiem o ogłoszenie upadłości.

Sąd Okręgowy uznał za częściowo zasadne, ale nie wykazane co do wysokości, zarzuty powodów w stosunku do pozwanego M. M. (1), z tytułu nieprawidłowego sposobu wypowiedzenia umowy o dzierżawę maszyn i urządzeń. Pozwany ten – jako syndyk masy upadłości spółki (...) przeprowadzał likwidację masy upadłości. W toku wykonywanych czynności pozostawał on pod nadzorem sędziego-komisarza, który wynikał zarówno z przepisów o charakterze ogólnym - art. 152 ust. 1 p.u.n., jak i ze szczegółowych uregulowań prawnych - np. art. 320 ust. 1 pkt 1, 4, 5, art. 322 p.u.n. Wskazano, że z tytułu nienależytego wykonania obowiązków, na podstawie przepisu art. 160 ust. 3 ustawy prawo upadłościowe, syndyk odpowiada za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania obowiązków. Przepis ten uzależnia ponoszenie odpowiedzialności przez syndyka masy upadłości tylko od faktu wyrządzenia szkody, jeżeli jest ona następstwem nienależytego wykonania obowiązków przez syndyka. Jest to odpowiedzialność na zasadzie winy. Przywołano zachowujące aktualność stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone na tle art. 102 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz. U. z

1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.), w wyrokach z: 18 lipca 1997 r., II CKN 33/97, 26 kwietnia 2006 r., II CSK 48/06, 15 września 2009 r., II CSK 704/08. Przesłankami tej odpowiedzialności są: szkoda, zawinione nienależyte wykonanie obowiązków przez syndyka masy upadłości - wynikających z przepisów prawa upadłościowego albo wymaganych celem tego postępowania - oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą a nienależytym wykonaniem obowiązków przez syndyka.

Podstawą faktyczną roszczenia w stosunku do pozwanego M. M. (1) była sprzedaż majątku trwałego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z góry wybranemu kupcowi - L. R., na z góry określonych warunkach, z pokrzywdzeniem (...) Sp. z o.o. w S. jako wierzyciela i jednoczesnym wyrugowaniem powodowej Spółki z rynku serwisowania samochodów poprzez lekceważenie przepisów prawa, dobrych praktyk kupieckich i zasad współzycia społecznego, w sytuacji gdy upadły w momencie sprzedaży przedsiębiorstwa (...) był całkowicie zależny gospodarczo od kupującego. Sformułowano też zarzut wadliwej i sprzecznej z treścią przepisu art. 319 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe wyceny przedsiębiorstwa spółki (...) z siedzibą w S., na skutek której doprowadzono do niemożności zaspokojenia należności spółki (...), pozbawiając ją przysługujących jej kar umownych, oraz prawa pierwokupu nieruchomości. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się w większości działań syndyka nieprawidłowości, przywołując m.in. obowiązki wynikające z art. 69 ust. 1 p.u.n., art. 26 ust. 4 ustawy o rachunkowości, art. 319 ust. 1 p.u.n. i wskazując, że najniższą cenę, za którą mogło zostać zbyte przedsiębiorstwo ustalono w postanowieniu Sędziego - Komisarza. W odniesieniu do zarzutu nieuwzględnienia przysługującego spółce (...) prawa pierwokupu wskazano, że wypowiedzenie umowy dzierżawy nieruchomości zabudowanej znajdującej się przy ul. (...) w S. z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia nastąpiło na mocy postanowienia Sądu z dnia 24 maja 2007 r., którym Sędzia komisarz zarządził wypowiedzenie umowy. Podniesiono, iż stosownie do dyspozycji art. 317 i art. 313 p.u.n. w przypadku umownego prawa pierwokupu sprzedaż przedsiębiorstwa w postępowaniu upadłościowym powoduje wygaśnięcie tego prawa. Nie dopatrzono się też uchybień w zakresie samej procedury, w tym wyboru jedyne oferenta.

Sąd Okręgowy podkreślił – powołując się na ustalenia Sądu Okręgowego w S.w sprawie: I C 429/08, że wypowiedzenie umowy dzierżawy maszyn i urządzeń, dokonane przez Syndyka pismem z dnia 31 maja 2007 r. było bezskuteczne. Wyrokiem w w/w sprawie oddalono powództwo (...) Sp. z o.o. w S. o zasądzenie kar umownych, skierowane przeciwko Syndykowi Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości w S.. Wadliwe przeprowadzenie czynności związanych z rozwiązaniem umów dotyczących składnika masy upadłości, a tym samym, przekroczenie obowiązujących przepisów, jest podstawą przypisania komornikowi odpowiedzialności odszkodowawczej. W ocenie Sądu pierwszej instancji, strona powodowa nie zgłosiła żadnych wniosków, które pozwalałyby na ustalenie wysokości szkody, którą poniosła na skutek niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy dzierżawy, a samo wyliczenie wartości szkody dokonane przez stronę powodową, nie sposób uznać za miarodajne. Zdaniem Sądu Okręgowego w żadnej mierze zryczałtowana wysokość odszkodowania, w postaci kary umownej nie może być podstawą ustalenia wysokości szkody. Wysokość szkody powinna być bowiem adekwatna do niezbędnych kosztów, które powódka (...) byłaby obowiązana ponieść tytułem kosztów dzierżawy przedsiębiorstwa, jak również utraconych zysków, związanych z przedwczesnym rozwiązaniem umowy najmu. Strona powodowa nie zgłosiła wniosków dowodowych na okoliczność wykazania zakresu doznanej szkody, w tym koniecznego w tym wypadku dowodu z opinii biegłego. Wywiedziono również, iż powodowe Spółki nie udowodniły związku przyczynowego pomiędzy sporządzeniem przez notariusza aktu notarialnego, a czynnościami w postępowaniu upadłościowym, w toku którego doszło do ustalenia wartości przedsiębiorstwa, następnie ustalenia ceny kupna w procedurze przetargu, jak i wyboru przez syndyka oferty, konsekwencją których było zawarcie umowy sprzedaży przedsiębiorstwa z naruszeniem uprawnień spółki (...) wynikających z umowy dzierżawy maszyn i urządzeń, oraz ewentualnym pokrzywdzeniem powódek, co skutkowałoby odpowiedzialnością notariusza, .

W świetle przepisów prawa upadłościowego nie znaleziono podstaw do przypisania nabywcy przedsiębiorstwa odpowiedzialności za pozbawienie (...) Sp. z o.o. wykonywania uprawnień z tytułu dzierżawy. Likwidacja majątku upadłego odbyła się przez przeniesienie na nabywcę L. R. ogółu elementów (rzeczy i praw) wchodzących w jego skład - art. 55² k.c., przykładowo wymienionych w art 55¹ k.c. - poza składnikami taksatywnie wymienionymi w postanowieniu o zarządzeniu sprzedaży przedsiębiorstwa. Skutki sprzedaży przedsiębiorstwa, w zakresie osobistej

odpowiedzialności za długi upadłego unormowane są w art. 317 ust. 2 p.u.n., odrębnie i w odmienny sposób niż wynika to z przepisu art. 55⁴ k.c. (poprzednio art. 526 k.c. Reasumując, nabywca przedsiębiorstwa w postępowaniu upadłościowym nie odpowiada za zobowiązania upadłego i nie odpowiada też za długi zaciągnięte przez syndyka (długi masy upadłości). Przepis ten, jako norma *lex specialis*, wyłącza stosowanie art. 55⁴ k.c., zgodnie z którym nabywca przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Natomiast w zakresie odpowiedzialności rzeczowej nabywcy za długi, w zdaniu 2 art. 317 ust. 2 p.u.n. wskazano, że w przypadku sprzedaży przedsiębiorstwa wygasają wszelkie obciążenia na składnikach przedsiębiorstwa, z wyjątkiem obciążeń wymienionych w art. 313 ust. 3 i 4 prawa upadłościowego. Chodzi w tym wypadku o obciążenia rzeczowe ustanowione w celu zabezpieczenia wierzytelności, jak również prawa o charakterze obligacyjnym z umowy najmu i dzierżawy nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa. Ten ostatni wywód Sąd Okręgowy oparł na poglądzie wyrażonym przez A. Jakubeckiego (A. Jakubecki, F. Zedler, Prawo upadłościowe i naprawcze, Komentarz Lex 2011, Komentarz do art. 313). Podkreślono jednak, iż co do zasady, w świetle przepisów prawa upadłościowego - w tym analizowanego przepisu art. 317 ust. 2 p.u.n., nabycie przedmiotów majątkowych w tym postępowaniu jest nabyciem pierwotnym, co w konsekwencji oznacza, że w postępowaniu upadłościowym do nabycia dochodzi w stanie wolnym od obciążeń, gaśnie obciążające przedsiębiorstwo prawo użytkowania, jak również prawo dzierżawy, a prawa, które w wyniku sprzedaży przedsiębiorstwa wygasły winny być zaspokojone w podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży przedsiębiorstwa - przy zastosowaniu na zasadzie analogii przepisu art. 345 p.u.n. Wywód ten prowadzi do wniosku, iż odpowiedzialnością za szkodę wyrządzoną wadliwym wypowiedzeniem umowy dzierżawy przedsiębiorstwa można obciążyć jedynie Syndyka.

Sąd Okręgowy badał również ewentualną odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanych na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Strona powodowa wywodziła, iż powiązania gospodarcze istniejące między pozwanymi miały skutkować „wywłaszczeniem” spółki (...). Poza powiązaniem gospodarczym wynikającym z umowy o współpracy pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, powódki nie wykazały innych powiązań, czy też „zmony” mającej na celu usunięcie z (...) spółki (...), a tym samym nie wykazały, aby celem lub skutkiem umowy było wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym - art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym bardziej, że jak wynika z ustaleń stanu faktycznego porozumienia te miały na celu polepszenie dystrybucji towarów - art. 8 ust. 1 pkt 1 cyt. wyżej ustawy. W tej kwestii Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że nie sposób również uznać za bezprawne zawierania pomiędzy podmiotami gospodarczymi umów. Kwestia zawierania trójstronnych porozumień, mających na celu prowadzenie autoryzowanego serwisu danej marki samochodów w żadnej mierze nie może być uznana za czyn niedozwolony, dokonany na szkodę (...) Sp. z o.o. w S.. Strona powodowa dodatkowo nie wykazała okoliczności, z powodu których wskazane porozumienie na prowadzenie autoryzowanego serwisu (...), w którym L. R., jako udziałowiec (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udzielił spółce (...) licencji, było bezprawne.

Sąd Okręgowy nie znalazł też podstaw do uznania zasadności roszczeń pozwu w oparciu o normy rozporządzeniu Komisji Europejskiej (...) z lipca 2002 r., czy też do przyjęcia, że do szkody w mieniu powodów doszło na skutek naruszenia przez któregokolwiek z pozwanych norm wskazanych rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych w sektorze pojazdów samochodowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz. U. Nr 38, poz. 329).

Podobnie, jak nie znaleziono podstaw do przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanym na gruncie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503). Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 w/w ustawy czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. W istocie ogólnikowo sformułowany w stosunku do P. L. (1) zarzut naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa, jest czynem nieuczciwej konkurencji w świetle przepisu art. 3 ust. 2 w zw. z art. 11 ust. 1 cytowanej ustawy. Tym niemniej Sąd Okręgowy uznał, iż strona powodowa w toku postępowania nie udowodniła swego zarzutu, nie wskazała też w jaki sposób i jakie informacje pozwana miała przekazywać. Uznano, że brak było podstaw do oceny, czy dane te stanowiły

nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności. W świetle powyższych okoliczności, w ocenie Sądu pierwszej instancji, brak było podstaw do uznania, że czyn pozwanej był czynem nieuczciwej konkurencji, w tym również wobec braku wykazania przez powodowe Spółki, w jaki sposób zachowania pozwanej zagrażały lub naruszały interes strony powodowej. Ogólnikowe sformułowanie zarzutu, iż działania pozwanej wraz z innymi osobami miały na celu wyeliminowanie powódki z rynku serwisowania samochodów, należy uznać za niespełniające wymogu wykazania okoliczności, z których strona powodowa wywodziła skutki prawne.

W świetle art. 3 ust. 2 i art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy, czynem nieuczciwej konkurencji jest również nakłanianie osoby świadczącej na rzecz przedsiębiorcy pracę, na podstawie stosunku pracy lub innego stosunku prawnego, do niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych albo innych obowiązków umownych, w celu przysporzenia korzyści sobie lub osobom trzecim albo szkodenia przedsiębiorcy. Strona powodowa wskazywała, że w celu szkodenia spółce (...) doszło do rozwiązania umów z pracownikami, którzy podjęli pracę u pozwanego. Jednakże z zeznań świadków wynikało, że zmiana pracodawcy była związana z brakiem zapłaty wynagrodzenia przez powodową Spółkę. W tym stanie rzeczy okoliczności podnoszone przez stronę powodową Sąd Okręgowy uznał za niewykazane.

Nie uznano też za czyn nieuczciwej konkurencji, sankcjonowany normą wynikającą z przepisu art. 3 ust. 2 i art. 14 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, zgłoszenie wniosku o zastosowanie zakazu prowadzenia przez W. L. działalności gospodarczej przez A. S. w trybie wynikającym z przepisów art. 373 ust. 1 i 2 ustawy prawo upadłościowe. Działania tego Sąd pierwszej instancji nie utożsamiał z rozpowszechnianiem nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd wiadomości o osobach kierujących przedsiębiorstwem, w celu przysporzenia korzyści lub wyrządzenia szkody. Wobec nieudowodnienia przesłanek odpowiedzialności na kanwie przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw do zastosowania środków ochrony przewidzianych w art. 18 ust. 1 tej ustawy, w tym naprawienia szkody na zasadach ogólnych - art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy, również na podstawie art. 43 w zw. z art. 23 i 24 k.c. oraz art. 448 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego, nie sposób było uznać, że pozwani naruszyli swoim działaniem, w sposób bezprawny i zawiniony dobra osobiste powodowych Spółek, w tym poprzez ograniczenie autonomii powódek, poprzez naruszenie reguł swobody prowadzenia działalności gospodarczej i poprzez stosowanie praktyk nieuczciwej konkurencji.

Sama możliwość ponoszenia odpowiedzialności przez pozwanych za naruszenia dóbr osobistych osób prawnych nie budziła wątpliwości Sądu pierwszej instancji – co wywiedziono z powołaniem się zarówno na stanowisko doktryny jak i judykatury. Jednakże powodowe Spółki nie wykazały podstaw faktycznych i przesłanek do zasądzenia zadośćuczynienia w oparciu o dyspozycję art. 448 k.p.c. W odniesieniu do osób prawnych ocena, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych może mieć wyłącznie charakter obiektywny. Zdaniem Sądu pierwszej instancji powódki nie wykazały jakie ich konkretne dobra zostały naruszone przez pozwanych, skali tych naruszeń, oraz przypisały roszczeniu charakter represyjny, podczas gdy zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny, tj. udzielana ochrona prawna ma zmierzać do wyeliminowanie skutków naruszenia dóbr osobistych danego podmiotu, w sposób adekwatny do doznanego naruszenia.

Wobec nieznaledzenia podstaw do przypisania pozwany odpowiedzialności deliktowej z przyczyn omówionych z uzasadnieniu Sądu Okręgowego (k. 1973 i n.) Sąd ten badał istnienie podstaw do przypisania pozwany odpowiedzialności kontraktowej na zasadzie art. 471 k.c. Nie dopatrzył się również istnienia tych podstaw.

Powódka (...) spółka komandytowa w W. nie była związana z pozwany żadną umową, natomiast spółkę (...) Sp. z o.o. w S. wiązały stosunki umowne ze spółką (...) Sp. z o.o. w K. (współpraca, ugoda pozasądowa), z pozwany A. S. i P. L. (1) łączyły spółkę (...) umowy o pracę, przy czym strona powodowa nie wskazała żadnych okoliczności faktycznych, z których wynikałoby, że dochodzone przez nich odszkodowanie związane jest z zawartymi ze stroną pozwany umowami. Dodatkowo brak jest podstaw prawnych przypisania odpowiedzialności na zasadzie art. 471 i n. k.c, albowiem samo nienależyte wykonanie umowy nie przesądza jeszcze o odpowiedzialności kontrahenta. Muszą być spełnione i wykazane w toku procesu przesłanki ustalające zasady i zakres teje odpowiedzialności, oraz wysokość

szkody – art. 361 k.c. Obowiązek wykazania przesłanek odpowiedzialności na podstawie reżimu kontraktowego, w tym kwestii niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, jak również okoliczności powstania i zakresu doznanej szkody oraz uprawdopodobnienia związku przyczynowego obciążał stronę powodową - art. 471 k.c. w zw. z art. 6 k.c., z którego to obowiązku powodowe Spółki się nie wywiązały.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 105 § 2 k.p.c. (k. 1971 i n. wyrok z uzasadnieniem).

Od powyższego wyroku apelację wnieśli powodowe Spółki (k. 2006 – 2096, 2129 – 2145) zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania lub o zmianę wyroku i zasądzenie na rzecz powodowych Spółek kwot objętych pozwem lub zasądzenie słusznych zdaniem Sądu kwot zadośćuczynienia i odszkodowania. Jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazano kwotę 1.050.000.000,00 PLN.

W apelacji sformułowano zarówno zarzuty naruszenia prawa procesowego, jak i materialnego.

Odnosnie naruszeń prawa procesowego podniesiono zarzut „błędnej i tendencyjnej interpretacji faktów na niekorzyść powodowych Spółek”, nierozważenia wszystkich zaferowanych w toku postępowania dowodów, nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze strony A. S., brak jednoznacznych ustaleń dotyczących zarzutu zaboru urzędnika typu C., brak ustalenia, że umowa dzierżawy maszyn została wadliwie rozwiązana oraz faktu sprzedaży przedsiębiorstwa przez Syndyka z pominięciem praw spółki (...) Sp. z o.o. w W., pominięcia okoliczności, iż (...) Sp. z o.o. w W. odmówiła spółce (...) Sp. z o.o. w S. zawarcia umowy o współpracy jako autoryzowanego serwisu pojazdów R., a także okoliczność, iż roszczenie spółki (...) skierowane przeciwko Syndykowi Masy Upadłości Spółki (...) zostało oddalone z uwagi na bezskuteczność wypowiedzenia umowy dzierżawy. Zarzucono także pominięcie zeznań A. T. (2), która mówiła o istnieniu trójporozumienia pomiędzy spółkami (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. oraz pominięcie i nienależyte rozważenie dowodów wskazujących na zamiar osób inicjujących postępowania o ogłoszenie upadłości spółek: (...) i (...) wyeliminowania spółki (...) z rynku serwisowania pojazdów. Sformułowano zatem zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. polegający na braku wszechstronnego rozważenia dowodów, oraz dowolnej ocenie dowodów – co skutkowało poczynieniem wadliwych ustaleń faktycznych, a w konsekwencji oddaleniem powództwa.

Podniesiono też zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się w uzasadnieniu do zeznań A. T. (2) dotyczących porozumienia trójstronnego naruszającego zasady konkurencji pomiędzy spółkami (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. i (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., brak należytych ustaleń i oceny prawnej dotyczącej działań pozwanego A. T. (1) oraz P. L. (1) w kontekście naruszenia zasad konkurencji, oraz związku tych działań ze szkodą wyrządzoną spółce (...) oraz z naruszenie dóbr tejże spółki prawem chronionych. Nierozważenie i nieodniesienie się do zarzutów związanych w czynnościami podejmowanymi przez spółkę (...) w zakresie eliminowania konkurentów na rynku sprzedaży i serwisowania pojazdów tej marki. Nierozważenie i brak oceny działań pełnomocnika ze spółki (...) spółka jawna w S. w kontekście konfliktu interesów oraz pominięcie okoliczności, iż w kancelarii notarialnej M. M. (2) (ta sama siedziba) doszło do zawarcia umowy sprzedaży przedsiębiorstwa spółki (...)” z pominięciem uprawnień spółki (...) wynikających z prawa pierwokupu.

Podniesiono również zarzut nieprzeprowadzenia zawnioskowanych dowodów, w tym z zeznań świadka A. B. – mimo, iż zdaniem apelujących dowód ten był istotny dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sformułowano zarzuty naruszenia prawa materialnego poprzez wadliwą wykładnię norm prawnych z zakresu prawa upadłościowego, ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, odpowiedzialności solidarnej i indywidualnej pozwanych, naruszenia przepisów prawa unijnego. W szczególności podniesiono, iż Sąd nie zastosował art. 34 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego, oraz pominął przepisy rozporządzenia (...) ((...)) obowiązującego w czasie składania wniosków o upadłość spółki (...)wprost zakazujące pod rygorem odpowiedzialności odszkodowawczej utrudniania dostępu do rynku niezależnym warsztatom samochodowym, a także przepisy dotyczące konfliktu interesów (dot. przede wszystkim pozwanych A. T. (1) i P. T. z domu T., ale także M. M. (2) i spółki (...) spółka jawna w S.). Odwołano

się do naruszenia norm generalnych, bez precyzyjnego ich wskazywania, oraz do uregulowań prawa upadłościowego, pracy, etc.

W uzasadnieniu apelacji obu powódek w szczególności odnoszono się do zasad uczciwej konkurencji, oraz wskazano, że skodyfikowana w Rozporządzeniu (...) ((...)) zasada normująca relacje pomiędzy (...) a niezależnym warsztatem samochodowym nie może prowadzić do naruszenia norm krajowych w zakresie zwalczania nieuczciwej konkurencji i respektowania swobody działalności gospodarczej. Wskazano, iż Sąd meriti winien badać wnioski o ogłoszenie upadłości spółki (...) w kontekście ograniczenia a co najmniej utrudnienia prowadzenia działalności gospodarczej. Podniesiono, iż Sąd Okręgowy w ogóle nie badał potencjalnego i faktycznego konfliktu interesów pełnomocnika wnioskodawców, nie sprawdzał usytuowania wnioskodawców „na rynku”, np. poprzez dane z KRS. Wskazano na naruszenie przez A. T. (1) art. 8 uchwały Nr (...) (...) Rady Radców Prawnych z 28 grudnia 2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i art. 15 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych z uwagi na fakt, iż zasiadał on w Radzie Nadzorczej spółki (...) będącej autoryzowaną stacją obsługi, podczas gdy spółka (...) była niezależnym serwisem samochodowym. Zdaniem Skarżących Sąd pierwszej instancji pominął też fakt, iż od 2008 r. w miejscu gdzie wcześniej funkcjonowała niezależna stacja obsługi pojazdów rozpoczęła działalność (...) Sp. z o.o. Sąd pierwszej instancji pominął również fakt, iż w styczniu 2005 r. spółka (...) Sp. z o.o. w W. wypowiedziała spółce (...) Sp. z o.o. w S. umowę o współpracy dilerskiej i serwisowej zaraz po wybudowaniu przez spółkę (...) nowej stacji serwisowej w lokali (...). W starej lokalizacji powstała spółka (...) Sp. z o.o. Pominęto również fakt zaangażowania spółki (...) Sp. z o.o. w W. w proces rekonstrukcji spółki (...) celem zapobieżenia jej upadłości. Oddalono wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań A. B., który to dowód miał na celu wykazanie powiązań personalnych i polityki spółki (...) w zakresie monopolizowania rynku sprzedaży i serwisowania samochodów marki R.. Dodatkowo również wskazano, iż P. T. z domu T. i A. T. (2) zatrudniały w ramach działalności w(...)pozwanego A. T. (1). Sąd pierwszej instancji pominął również okoliczność, iż A. T. (2) składała trzy wnioski o upadłość spółki (...), w sytuacji gdy nie była ona wierzycielem powodowej Spółki. Nadto niezależnie od posiadania udziałów w tej spółce była Prezesem Zarządu w spółce (...) – tym samym rażąco naruszała art. 211 § 1 ksh. Natomiast P. L. (1) jednocześnie działała w dwóch konkurencyjnych spółkach: (...) i (...). Podniesiono także, iż do zawarcia ugody pozasądowej pomiędzy spółkami (...) i (...) doszło pod wpływem błędu, zaś sama ugoda nie miała żadnego związku z wnioskami o ogłoszenie upadłości spółki (...)

Do apelacji dołączono Raport (...), Federacji (...) oraz Stowarzyszenia (...) z 2010 r. – „jako swoisty dowód z opinii biegłego”. Skarżące zgłosiły też wnioski dowodowe (k. 2626 – 2627) na okoliczność znajomości A. T. (1) z A. S. w postaci akt sprawy XII GZD 1/11 Sądu Rejonowego S. (sygnatura SO VIII Ga 183/11) na okoliczność występowania przez w/w w charakterze pełnomocnika A. S. w sprawie o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek (...) przez W. L., w której to na skutek kontroli instancyjnej powództwo zostało oddalone. Zgłoszono też wniosek o dołączenie akt sprawy VI K 75/09 (wcześniej XIV K 271/08) Sądu Rejonowego S. w związku powołaniem się przez pozwanego A. T. (1) na postępowanie w tej sprawie.

Na rozprawie apelacyjnej 27 kwietnia 2017 r. W. L. reprezentujący powodowe Spółki (jako Prezes Zarządu i Komandytariusz) poparł apelacje w całości i wniósł o dopuszczenie dowodu z odpisu KRS spółki (...) Sp. z o.o. w W. na okoliczność sprzedaży udziałów w spółce w 2012 r. (k. 2647)

Pozwani A. T. (1) (k. 2492), spółka (...) Spółka Jawnej adw. G. W., adw. D. S., adw. M. S., r.pr. J. S., r.pr. P. L. (2), adw. (...) spółki jawnej w S. (k. 2499 – 2501) oraz (...) Sp. z o.o. w W. (k. 2647) wniosły o oddalenie apelacji, zaś w/w Spółki również o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje powodowych Spółek nie zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo zgromadził materiał dowodowy, a następnie go ocenił zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 233 §1 k.p.c. i nie przekraczając uprawnień wynikających w tej normy, a następnie na jego podstawie dokonał zasadniczo prawidłowych ustaleń faktycznych, a podjętą decyzję uzasadnił zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 328 § 2 k.p.c. Ustalenia faktyczne wymagały nieznacznego

uzupełnienia, jednakże pozostaje to bez wpływu na wynik postępowania i ocenę zasadności roszczenia powódek. Z poniższymi uzupełnieniami Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne zarówno ustalenia faktyczne w sprawie, jak i dokonaną ocenę prawną – bez potrzeby ponawiania ich w niniejszym uzasadnieniu.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów prawa procesowego zawartych w apelacji, bowiem jedynie one mogą doprowadzić do wzruszenia ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, a dopiero ustalony w prawidłowy sposób stan faktyczny może stanowić podstawę właściwego zastosowania prawa materialnego.

Za częściowo trafny należy uznać zarzut naruszenia 233 § 1 k.p.c., 217 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. w zakresie braku wszechstronnego rozważania materiału dowodowego i pominięcia części dowodów przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sprawie. Na wstępie jednak zauważyć należy, że stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jak podkreśla się w orzecznictwie ocena dowodów pod kątem ich wiarygodności i mocy należy do podstawowych zadań sądu, wyrażających istotę sądenia, czyli rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. Sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów, nie jest to jednak ocena dowolna. Granice sędziowskiej oceny dowodów wyznaczają przepisy proceduralne (przepisy k.p.c. o dowodach i postępowaniu dowodowym), reguły logicznego rozumowania oraz zasady doświadczenia życiowego.

Obowiązkiem sądu jest ocena wszystkich przeprowadzonych dowodów z uwzględnieniem wszelkich towarzyszących im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Ocena poszczególnych dowodów nie może ograniczać się tylko do wybranych przesłanek, ale powinna być zestawiona z pozostałymi dowodami naświetlającymi okoliczności sprawy, w szczególności tymi, które czynią to w sposób odmienny. Jeżeli powstaną sprzeczności pomiędzy poszczególnymi dowodami, sąd winien rozważyć, którym dowodom dać wiarę, a przy tej ocenie winien kierować się zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Podkreślenia wymaga, iż uchybienia Sądu pierwszej instancji w tym zakresie są nieznaczące i pozostają bez wpływu na merytoryczne rozstrzygnięcie w sprawie. Sąd rozpoznał wszystkie wnioski dowodowe zgłoszone do zamknięcia rozprawy, część z nich oddalając lub pomijając. Podano motywy towarzyszące nieuwzględnieniu wniosków strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych oraz z zeznań świadka A. B.. Działanie Sądu Okręgowego należy uznać za prawidłowe bowiem stosownie do brzmienia art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu winny być fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie. Wnioski dowodowe złożono natomiast na okoliczności pozostające bez wpływu na rozstrzygnięcie, zwłaszcza w kontekście sposobu sformułowania roszczenia w niniejszej sprawie.

Jeżeli chodzi o zaniechanie przeprowadzania dowodu z przesłuchania wszystkich pozwanych w charakterze strony – to stawiennictwo strony celem złożenia zeznań w procesie cywilnym – poza nielicznymi wyjątkami ma charakter dobrowolny. Stąd rygor pominięcia dowodu i oceny niestawiennictwa strony celem złożenia zeznań zgodnie z regułami ogólnymi. Nadto ustawodawca umożliwił Sądowi ograniczenie dowodu z przesłuchania stron do wysłuchania jednej tylko strony z przyczyn *expressis verbis* wyrażonych w art. 302 §1 k.p.c. W niniejszej sprawie – z uwagi na jej charakter i po wyczerpaniu środków dowodowych i przy braku wniosków dowodowych na okoliczności istotne dla merytorycznego rozstrzygnięcia (na okoliczność podstaw i zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej i wysokości szkody, istnienia ewentualnych naruszeń skutkujących zasadnością roszczenia o zadośćuczynienie, związku przyczynowego, etc.) Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania stron celem wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia, decydując się na jego przeprowadzenie z pominięciem zeznań stron, czy też przedstawicieli stron, którzy mimo prawidłowego wezwania nie stawili się czy to przed sądem rozpoznającym sprawę, czy też przed sądem wykonującym odezwę w ramach pomocy sądowej. Przeprowadzenie dowodu z zeznań A. S. nie powiodło się bowiem pozwany przebywał poza granicami Polski.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie dopatrył się sprzeczności istotnych dla rozstrzygnięcia ustaleń Sądu Okręgowego ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego zachodzi, gdy ujawnia się dysharmonia pomiędzy dowodami zgromadzonymi w sprawie w konkluzję do jakiej Sąd dochodzi na ich podstawie, tj.: gdy z treści dowodu wynika, co innego niż Sąd przyjął (przeinaczenie), gdy pewnego dowodu zebranego nie uwzględniono przy ocenie – wbrew obowiązкови oceny całokształtu materiału dowodowego, gdy Sąd przyjął pewne fakty za przyznane, mimo, iż nie zostały one w ogóle lub są niedostatecznie potwierdzone, gdy Sąd uznał pewne fakty za nieudowodnione, mimo że były podstawy do przeciwnego wniosku, ocena materiału dowodowego koliduje z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego wnioskowania, tzn. sąd wyprowadził błędny logicznie wniosek w świetle ustalonych przez siebie okoliczności.

W niniejszej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. W swoich ustaleniach Sąd pierwszej instancji pominął następujące okoliczności:

W. L. rozpoczął współpracę z R. T., na prośbę tego ostatniego w 2005 r. działając z ramienia spółki (...). Celem tej współpracy była poprawa kondycji spółki rodzinnej (...), a w szczególności przeprowadzenie takiej restrukturyzacji, aby zapewnić możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, generującej zyski nowo wybudowanej stacji serwisowej pojazdów zlokalizowanej w S. przy ul. (...). W tym celu powołano do życia kolejne spółki. W maju lub czerwcu 2006 r. (k. 1192) (...) Sp. z o.o. sprzedała udziały w spółce (...) Fundacji (...) w S. (beneficjentami środków byli małżonkowie T.). 30 czerwca 2006 r. zawarto umowę cesji wierzytelności z tejże sprzedaży na rzecz spółki (...). (k. 1196) Już w marcu 2006 r. nowopowstała spółka (...) nie uzyskała zgody (...) Sp. z o.o. na prowadzenie w w/ w lokalizacji, przy ul. (...) autoryzowanej stacji obsługi pojazdów marki R.. Pozwana Spółka oświadczyła wówczas, iż nie jest zainteresowana kolejnymi koncesjonariuszami (k 1191 pismo z 20 marca 2006 r.). Spółka (...) prowadziła więc działalność jako serwis nieautoryzowany, zatrudniając w przeważającej mierze byłych pracowników spółki (...). Jak to ustalił Sąd Okręgowy – po zawarciu na okres 30 lat umów dzierżawy nieruchomości przy ul. (...) oraz maszyn i urządzeń przez powodową Spółkę i spółkę (...) podjęte zostały działania zmierzające do ogłoszenia upadłości tej ostatniej, co nastąpiło w styczniu 2007 r. Jednocześnie Spółka (...) zaczęła mieć trudności z regulowaniem bieżących zobowiązań. Pojawiły się roszczenia pracownicze i wyroki Sądu Pracy uwzględniające te roszczenia: wyrok z 10 listopada 2006 r. zasądający kwotę 12.534 zł., wyrok z 16 maja 2007 r. zasądający kwotę 3.810,67 zł., wyrok z 21 sierpnia 2007 r. zasądający kwotę 9.736 zł. i wyrok z 19 listopada 2007 r. zasądający kwotę 8.629 zł., przy czym orzeczeni z sierpnia dotyczyły pozwanego A. S., pozostałe innych pracowników. Jednocześnie – zgodnie z ustaleniami Sądu Okręgowego – Syndyk Masy Upadłości spółki (...) podejmował działania uniemożliwiające spółce (...) prowadzenie działalności. Po zbyciu przedsiębiorstwa, borykająca z kolejnymi procesami Spółka podpisała ugodę z nabywcą tego przedsiębiorstwa: L. R. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) i wydała nieruchomość wraz z wyposażeniem w zamian za wycofanie pozwu o zapłatę zaległego czynszu dzierżawnego. Istotnie też radca prawny A. T. (1) brał czynny udział w charakterze pełnomocnika w czynnościach procesowych i pozaprocessowych związanych ze spółkami (...) i (...), oraz z kolejnymi wnioskami o ogłoszenie upadłości spółki (...) – pierwsze wnioski z lipca 2007 r. A. T. (2) i P. T. z domu T. zostały zwrócone (k 1278, 1281).

Następnie doszło do licznych postępowań w tym karnych, z udziałem spółki (...) omówionych w uzasadnieniu Sądu Okręgowego. Część sporów nie została prawomocnie zakończona do chwili obecnej. W związku z zaistniałą sytuacją Spółka zaprzestała prowadzenia działalności. Nie uzyskała też rekompensaty w tytułu rozwiązanej umowy dzierżawy nieruchomości, ani też z tytułu braku możliwości korzystania z maszyn i urządzeń objętych nieskutecznie rozwiązaną przez Syndyka umową dzierżawy z 15 marca 2006 r., gdyż jak słusznie podkreślił Apelujący powództwo Spółki o zapłatę kary umownej przeciwko syndykowi zostało oddalone wobec ustalenia, iż nie doszło do skutecznego rozwiązania umowy i tylko z tego względu roszczenie o zapłatę kary umownej za rozwiązanie umowy przed terminem jest bezzasadne.

W ustaleniach Sądu Okręgowego pominięto też kwestię, iż na terenie nieruchomości przy ul. (...) – po jej wydaniu nabywcy, prowadzona była autoryzowana stacja obsługi pojazdów marki R..

Tym niemniej, wszystkie te okoliczności – pominięte w ustaleniach Sądu pierwszej instancji, nie wzruszają prawidłowości oceny zasadności roszczeń powodowych Spółek dokonanej przez Sąd Okręgowy i skutkującej

oddaleniem powództwa w całości. Kluczowym zagadnieniem jest bowiem nieudowodnienie przez powódki roszczeń w części co do zasady, a w całości co do wysokości. Kolejne zgłaszane wnioski dowodowe – również na etapie postępowania apelacyjnego były nieprzydatne do udowodnienia w/w okoliczności faktycznych a dodatkowo część z nich mogła być powołana przed sądem pierwszej instancji – dlatego też podlegały one pominięciu – na zasadzie art. 481 k.p.c., lub oddaleniu w przypadku wniosku o dopuszczenie dowodu z odpis z KRS dotyczącego spółki (...) na okoliczności wskazane w protokole rozprawy apelacyjnej. Na marginesie jedynie wskazać należy odnośnie zarzutu dotyczącego oddalenia wniosku o przesłuchanie świadka A. B. oraz zarzutu nieprzesłuchania pozwanego A. S., iż strona powodowa nie zgłosiła w odpowiednim czasie zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c.

Nadto w kontekście zarzutów apelacji wskazać należy, iż z problematyką dowodu wiąże się zagadnienie ciężaru dowodu, unormowane w art. 6 k.c., art. 232 k.c. oraz w przepisach szczególnych, a obejmujące ciężar twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności, które w świetle art. 227 k.c. mogą stanowić przedmiot dowodu. W zależności od rozstrzyganych w postępowaniu kwestii faktycznych i prawnych lub unormowań szczególnych ciężar dowodu może spoczywać na różnych stronach procesowych. Jak podkreśla się w nauce, instytucja ciężaru dowodu spełnia dwie zasadnicze funkcje: dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady kontradiktoryjności oraz określa wynik merytoryczny sporu w sytuacji, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Jakkolwiek dopiero przy wyrokowaniu sąd orzekający decyduje o tym, która ze stron ponosi ujemne skutki nieprzeprowadzenia dowodu, to jednak w toku całego postępowania dowodowego musi brać pod uwagę właściwy ciężar dowodzenia; w przeciwnym bowiem razie postępowanie dowodowe mogłoby się toczyć w niewłaściwym kierunku. (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 21 listopada 1969 r., III PZP 24/69, OSNC 1970, nr 5, poz. 76, a także m.in. orzeczenie SN z dnia 24 czerwca 1954 r., II C 837/53, Biul. Min. Spraw. 1955, nr 5, s. 35; uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna z dnia 20 kwietnia 1964 r., III CO 63/63, OSNC 1965, nr 12, poz. 200; uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 28 maja 1971r., III CZP 33/70, OSNC 1971, nr 11, poz. 198; uzasadnienie wyroku SN z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76, z glosą aprobowaną A. Zielińskiego, (...) 1998, nr (...), s. 204; uzasadnienie wyroku SN z dnia 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 22/00, LEX nr 52438; uzasadnienie wyroku SN z dnia 22 listopada 2001 r., I PKN 660/00, (...) 2002, nr (...), s. 44; uzasadnienie wyroku SN z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 506/00, LEX nr 53096.)

W niniejszej sprawie powódki złożyły szereg wniosków dowodowych, także na etapie postępowania przed Sądem Apelacyjnym, które zostały rozpoznane. Na żadnym etapie postępowania mimo podejmowanych zarówno przez Sąd Okręgowy, jaki Apelacyjny prób przedstawiciel powodowych Spółek (...) – działający w charakterze komandytariusza spółki (...) oraz jako Prezes Zarządu spółki (...) nie sprecyzował roszczenia w stosunku do poszczególnych pozwanych i zarówno w zakresie dochodzonego odszkodowania, jak i zadośćuczynienia. Na datę zamknięcia rozprawy przed Sądem Apelacyjnym domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie na rzecz powodowych Spółek solidarnie kwoty 1.050.000.000,00 PLN – zgodnie z żądaniami powódek na datę zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym, bądź też zasądzenia słusznym zdaniem Sądu kwot zadośćuczynienia i odszkodowania.

Zgodnie z dyspozycją art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem ani zasądzać ponad żądanie. Zważywszy, iż brak jest faktycznych, a tym samym i prawnych podstaw do przyjęcia istnienia solidarności zarówno po stronie powodowej, jak i pozwanej Sąd Okręgowy dokonał analizy faktycznej i prawnej potencjalnej odpowiedzialności poszczególnych pozwanych zarówno w aspekcie odpowiedzialności deliktowej, jak i kontraktowej - odrębnie odnośnie roszczenia o odszkodowanie i roszczenia o zadośćuczynienie. Mimo podzielenia w części stanowiska strony powodowej co do zasady powództwo zostało oddalone w całości jako niesprecyzowane i nieudowodnione co do wysokości.

Formułując żądanie apelacji w zakresie wydania wyroku reformatoryjnego powodowe Spółki zdają się odwoływać do treści art. 322 k.p.c., który stanowi, iż jeżeli w sprawie o naprawienie szkody (...) sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może zasądzić w wyroku odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Przepis ten w żadnej mierze nie zwalnia powoda od obowiązku dowodzenia. Podkreślenia wymaga, iż strona powodowa w niniejszej sprawie nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych na okoliczność wysokości ewentualnej szkody wywołanej działaniem lub zaniechaniem

poszczególnych pozwanych – a to na powodowych spółkach stosownie do art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodu. O ile co do spółki (...) pojawiały się szacunkowe wyliczenia (bez poparcia stosownymi dokumentami), o tyle odnośnie spółki (...) brak jest jakichkolwiek danych pozwalających na poczynienie ustaleń, czy jakakolwiek szkoda została poniesiona w związku z działaniem lub zaniechaniem pozwanych. Kolejną kwestią jest ocena zasadności żądania zasądzenia zadośćuczynienia. Abstrahując od istnienia podstawy faktycznej do występowania z takim żądaniem przez powodowe Spółki w stosunku do poszczególnych pozwanych roszczenie takie również powinno być wykazane co do wysokości, tj. adekwatności dochodzonej pozwem i dalszymi pismami kwoty do rodzaju i rozmiaru wyrządzonej krzywdy. Niewątpliwie bowiem zadośćuczynienie niezależnie od podstawy faktycznej i prawnej do jego zasądzenia ma charakter kompensacyjny i nie może być oderwane od doznanego uszczerbku niemajątkowego i realiów rynkowych w przypadku osób prawnych będących podmiotami prawa handlowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, chybiony jest też zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., albowiem Sąd w uzasadnieniu podał w sposób wystarczający wyjaśnienie podstawy prawnej, fakty na których oparto rozstrzygnięcie i dowody na których oparto ustalenia faktyczne. W istocie pominięto gros ujawnionych w toku postępowania okoliczności faktycznych, jednakże ich wskazanie i ocena były zbędne wobec przyjętej przez Sąd Okręgowy koncepcji oraz wobec niesprecyzowania przez powodowe Spółki roszczenia i niezaferowania dowodów potwierdzających okoliczności, z których powódki wywodziły skutki prawne. Polemiczny charakter i wielowątkowość apelacji powódek i jej uzasadnienia nie zmienia tej oceny.

W tym miejscu wskazać należy, że postanowieniem z 16 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny umorzył postępowanie apelacyjne w stosunku do (...) Sp. z o.o. w W. (k. 2665). Spółka ta jak wynika z informacji z KRS (...) odpowiadającej odpisowi aktualnemu a Rejestru Przedsiębiorców wg stanu na dzień 29 stycznia 2016 r. nie miała członków Zarządu. Jedynym współnikiem Spółki był J. R.. (k. 2527 – 2528v). Ostatnie sprawozdanie a działalności Spółki złożono 13 lipca 2012 r. za okres 1/01/2011 do 31/12/2011. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...) W. (...) Wdział Gospodarczy, Krajowy Rejestr Sądowy z 18 maja 2016 r. sygn. 35230/15/557 rozwiązano spółkę (...) Sp. z o.o. w W. bez prowadzenia postępowania likwidacyjnego i wykreślono podmiot z KRS na zasadzie art. 25d ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Niniejsze orzeczenie jest prawomocne z dniem 1 lipca 2016 r. (k. 2659 informacja z SR dla (...) W., k. 2660 odpis postanowienia, 2661 potwierdzenie dokonania daty wpisu uprawomocnienia). Z uzasadnienia orzeczenia wynika, iż postanowieniem z 17 czerwca 2015 r. na podstawie art. 25a ust. 1 pkt 3 ustawy o KRS wszczęto postępowanie o rozwiązanie Spółki bez likwidacji wobec oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości z uwagi na fakt, iż majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Przeprowadzono stosowne postępowanie zmierzające do ustalenia ewentualnego majątku Spółki i nie odnotowano wpływu żadnego dokumentu wskazującego na prowadzenie przez spółkę działalności lub posiadanie jakiegoś majątku. Spółka nie figurowała na datę tych czynności w (...) ZUS. Po dokonaniu ogłoszeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nie wpłynęły zgłoszenia osób trzecich w związku z wszczętym postępowaniem. Z powyższych względów na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny postanowił jak w sentencji orzeczenia.

Sąd Apelacyjny nie podziela też argumentacji Skarżących, iż wyrok został wydany z naruszeniem norm prawa materialnego.

Sąd Okręgowy, jak już wskazywano dokonał wszechstronnej oceny roszczeń powodowych Spółek zarówno w oparciu o uregulowania kodeksu cywilnego, jak i ustaw szczególnych wymienionych w uzasadnieniu, a także rozważając zastosowanie Rozporządzenia Komisji (WE) Nr (...) z 31 lipca 2002 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych w sektorze motoryzacyjnym (Dz. U. UE.L.2002.203.30 ze zm.), które stosownie do art. 12 niniejszego aktu wygasło z dniem 31 maja 2010 r. Nie ma potrzeby ponownego przywoływania norm prawa materialnego omówionych już niniejszym uzasadnieniu – w tym zawartych w cytowanej już ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, które to rozważania Sąd Apelacyjny przyjął za własne.

Uzupełniająco jedynie wskazać należy, iż za całkowicie chybiony należy uznać zarzut niezastosowania przez Sąd Okręgowy normy z art. 34 p.u.n., bowiem stosownie do ust. 2 w/w przepisu jedynie w przypadku oddalenia wniosku wierzyciela złożonego w złej wierze, dłużnikowi oraz osobie trzeciej przysługuje przeciwko wierzycielowi roszczenie

o naprawienie szkody. Natomiast badaniem, czy wniosek złożono w złej wierze zajmuje się sąd upadłościowy – stosownie do ust. 1 cytowanej normy. W niniejszej sprawie taka kontrola miała miejsce i zakończyła się oddaleniem żądania Spółki (...) o zobowiązanie wnioskodawców do złożenia oświadczenia odpowiedniej treści, zaś wniosek o ogłoszenie upadłości został oddalony z innych przyczyn (tj. z uwagi na kondycję finansową Spółki i brak środków na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego).

Sąd Okręgowy odnosząc się do dyspozycji art. 160 ust. 3 upn wskazał na odpowiedzialność pozwanego Syndyka na szkodę wyrządzoną nienależytym wykonaniem obowiązków w nawiązaniu do czynności związanych z wypowiedzeniem umowy dzierżawy maszyn i urządzeń.

Syndyk podlega reżimowi odpowiedzialności, w którym wyrządzenie szkody stanowi samoistną podstawę do jej naprawienia. Przy czym nadal aktualny jest wymóg wykazania winy, tj. nagannej decyzji sprawcy szkody odnoszącej się do podjętego bezprawnego działania lub zaniechania, szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem a szkodą. Na uwagę zasługuje też fakt, iż zasadniczo zezwolenie sędziego komisarza (rady wierzycieli) zwalnia syndyka od odpowiedzialności. Roszczenia odszkodowawcze można konstruować również w oparciu o art. 109 ust. 2 pun, prawidłowo oznaczając stronę pozwaną.

Uznając apelacje powodowych Spółek jako bezzasadne, Sąd Apelacyjny oddalił je na podstawie art. 385 k.p.c.(pkt. I. wyroku - k. 2666.)

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., nie obciążając strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego, koszty sądowe przejmując na rachunek Skarbu Państwa – uwzględnivszy kondycję finansową Spółek uzasadniającą uprzednie zwalnianie ich od kosztów sądowych na kolejnych etapach postępowania (pkt II. wyroku).